

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ**ՀՐԱԺԵՇՏ ՀՈԳԵՏԱՆ**

Տո՛ւն դարաւոր, լուսանըւէր,
Ծառերդ այս հին՝ հայրերուն մեր
Ոգիներն են, պահակ կանգնած՝
Սեմիդ վրրայ, աղօթամա՛ծ....:

Սաղարթներով մշտագարուն,
Հըսկող դըպիր՝ հին փառքերուն,
Հակած անոնք նըսեհին մեր,
Մի՛շտ դողացին անոր ի սէր:

Տո՛ւն դպրատուն, տո՛ւն լուսասեմ,
Դպիրներէդ մէկն ալ ե՛ս ե՛մ,
Որ մայրական շուքիդ ներքեւ
Աղօթեցի մերթ հեւ ի հեւ,

Մե՛րթ ալ խաղաղ, պայծառ հոգւով՝
Այս ծառերուն տակ մշտազով,
Ուր օր մ'եղանք մենք ժամադիր,
Դուն՝ սուրբ տաճա՛ր, ես՝ քե՛զ դըպի՛ր....:

Տո՛ւն դպրատուն, քու հոգետան
Հոյսի օրերն ահա՛ անցան:
Նոր կեանք մը արդ վառ հորիզոն
Կ'արփաթեւէ դէմս՝ բարձրաջօ՛ն,

Զիս կը կանչէ նոր կոչունքի,
Որուն խորհուրդն դեռ ոչ ոքի,
Իբրեւ գաղտնիք՝ Մեծ Անբաւին
Դիտնալ տրուած չէ բնաւին:

Տո՛ւն դպրատուն, տո՛ւն հոգետուն,
Ահա՛ շրթներս քու դռներուն,
Ու սիրտըս ալ՝ սեմիդ կըպած՝
Հաղորդուողի դող մ'երկիւղած

Զիս կը տանի հին օրերուն:
Բաժանումի քայլերս նըկուն
Տեառնագըրէ իբրեւ խաչուած՝
Բայց յարուցեալ նաե՛ւ Աստուա՛ծ....:

ՀՄԱՅՆԱԿ ԳՐԱՆԵԱՆ

(Զամ-Թաղ, 1909)

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ**ԱՅՍ ԾԱՌԵՐԸ, ՏԷՐ...**

Անոնց՝ որոնք տարիներով ինձի հետ
աղօթեցին Չամ-Թաղի աղօթամուկ
ծառերուն տակ:

Այս ծառերը՝ Տէ՛ր, հինաւուրց,
Որոնց շուքին տակ, խուրձ առ խուրձ,
Ամէն առտու ես կը հիւսեմ
Կապոյտ երկնից կանգնած ի սեմ,

Աղօթքներուս հիւսքն հերարձակ,
Աղօթքներ են. անհո՛ւն բաղձանք,
Հին դարերէն մեզի հասած
Շարականներ, սրբաքերթուած:

Այս ծառերը, յոյր սաղարթով
Օրհներգներ են, մի՛շտ հոգեթով,
Որ ամէն օր երկընքի դէմ,
Հագած կարծես մուկ, սեւ սըքեմ,

Շնորհալույն քաղցրը ի ձայն
Կարգան «Աշխարհ ամենայն»,
Կամ «Առտըւան Մեծ Լոյսին»
Տաղերն սիրոյ սուրբ մեղեդին:

Այս ծառերը, հին «Ջարթիք»ին
Քրնարներն են մեր երգիքին,
Որոնց ես միշտ եւ ի պատիւ
Հաւատքիս կը վառեմ անթիւ

Կերոնները, ձօ՛ն արգադիր,
Խորաններուն իբրեւ դրպիր,
Կամ քահանայ մը նորընծայ,
Հոգիս տալով անոնց ընծայ:

Այս ծառերը, մեղրածորան
Բաժակներ են արբեցութեան,
Աստեղաթեւ խոկումներու,
Երկընքն վեր՝ երկինքն հեռո՛ւ,

Որոնց շուքին մենք ծնրադիր՝
Բանանք լոյսի մատեանն անգիր

Խորհուրդներուդ, եւ էջ առ էջ
Պարպենք զանոնք մեր հոգւոյն մէջ:

Այս ծառերը, եթերայած
Հոգիներուն, Քեզմով սրբուած,
Հառաչներն են իմ պապերուս,
Որ անցեալէն հին, մութ ու լոյս

Մարմին առած՝ երկինքն ի վեր
Բացած իրենց թուփ ու թեւեր,
Նարեկացւոյն կողկողագին
Կ'աղերսեն Քեզ «Բանն Առաջին»:

Այս ծառերը, բազկատարած՝
Վասըն մեր, ձեր, այլոց բազմաց,
Իրկնադէմի «Հայր գըթած»ին
Վանկերըն են, ուր կը յածին

Անմահ ոգիքն հարանց մերոց,
Որ թուփերուն տակ բազմահոծ,
Դարե՛ր երկար եւ շարունակ
Իրենց ձայնին՝ քաղցրակոհակ

Արձագանգը հնչեցուցին,
Աստղերուն տակ այս երկնքին
Արեւաշող, Գալիլիական,
Իբրեւ սիրոյ նոր տաղարան:

Այս ծառերը սօսանլէր
Ոգիներն են հայրերուն մեր,
Անտառներուն Սօսեաց մեր հին
Սօսափիւնի մութ խորհուրդին,

Ուրկէ հայրերն մեր քրմապետ,
Կը կորզէին գաղտնիքին հետ
Մայր Բընութեան, ե՛ւ հրաշագան
Մեծ գաղտնիքը Քու գոյութեան,

Զոր դարեր հին, ամբարիշտ,
 Զըսին մեզի ճիշտ ու ճիշտ՝
 Թէ ի՞նչ էիր. անհուն խորհո՞ւրդ՝
 Կամ առեղծուած մը, անյագուրդ

Մեր մտքերուն ու մտածման
 Առջեւ կանգնած՝ փա՛կ մեծ խորան,
 Որուն օր մը, պիտ' տայիր մեզ
 Բանալ ծածկոյթն ու տեսնել Քեզ
 Ծառերուն տակ այս Դպրատան
 Աղօթական՝ լո՛ւռ վանական

.....
 * * *

Այս ծառերը քըրմական
 Երգ ըլլան թէ շարական,
 Քեզմով առ Քեզ կարկառած
 Բազուկներ են, ո՛վ Աստուած,

Ամէն առտու, լուսաբացին,
 Ու իրկունն ալ, երբ կը յածին
 Ստուերները մութ գիշերուան
 Անոնց թառին, թուփին վըրան:

ՀՄԱՅԵԱԿ ԳՐԱՆԵԱՆ

(Երուսաղէմ, 1909, Ապրիլ 25,
 Ժառանգատրացի պարտէզին մէջ)

ԳԱՐԵԳԻՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ (Նուիրուած Գարեգին Ա Յովսէփեան Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսին)

Բացուեր է բիբն իմաստուն,
 Վերբերելու գանձն անհուն՝
 Մագաղաթին երակէն
 Եւ սիրտերէն քարերուն:

Աւերներէն մեր մըռայլ,
 Կեանքի աղբիւր դուն անմահ,
 Զայնիդ հըլու՝ արթընցան
 Հազար գըրիչ ու իշխան:

Սիրտըդ եղաւ բաց սեղան,
 Մեռելներուն, ողջերուն,
 Հաղորդուելու խորհուրդէն
 Յաւերժական հայութեան:

Բացուեր է բիբն իմաստուն,
 Մագաղաթին, քարերուն,
 Զանոնք բոլոր անգամ մ'ալ,
 Փռչներէն, դամբանէն,
 Յաւերժութեան տարիր դուն:

ԵՂԻՎԱՐԴ

1947

